

Káptalantóti Szent Márton-temploma

2011 szeptember 09. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmen kívül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Meg kellene számlálni, hány olyan régi templomunk szerepelt már e sorozatban, amelyik Szent Márton nevét viseli. Különösen a Dunántúlon találkozunk sűrűn ezzel a patrocíniummal. Nem véletlenül az egykori római provincia területén: Savariában – Szombathelyen – született 317 körül a katonából lett szent életű tours-i püspök. István királyunk őt választotta segítőtjéül, zászlaján Márton képmásával indult harcba, az ő tiszteletére szentelték fel az első Benedek-rendi apátságot Szent Márton hegyén (Pannonhalmán). László király 1093-ban az ország patrónusának emelte Szűz Mária mellé. Bálint Sándor Ünnepi kalendáriuma szerint Boldogasszony után Márton a legkedveltebb templom- és oltárvédelmes magyar földön. Már az Árpád-korban számos plébánia és rendház viselte a nevét, Szent Márton óvta a szepesi, győri és pozsonyi káptalant, amint – a mai szlovák fővárosban található – koronázó főtemplomunk ősi címe is Márton. A török idők után újjászületett kultusza főleg a katolikus Dunántúlon hagyott nyomot. 1777-ben a szombathelyi püspökséget Szent Márton oltalmába helyezték, Padányi Bíró Márton püspök a veszprémi egyházmegye területén erősítette meg a tiszteletét.

A Tapolca közelében fekvő Káptalantóti plébániájának szintén Márton a névadója. A mindössze négyszáz lakosú település közepén álló, kőfallal kerített templom óraparkányos tornya, hajójának boltozata, ablakai és egész berendezése a XVIII. század barokk stílusát tükrözi, azonban az épület tömege, alaprajza – és vélhetően a falazata – láthatóan része az eredeti, középkori mivoltát. Régészeti kutatására nem került sor, azonban a hajó nyugati homlokzatához csatlakozó tornya, a keletelt szentély formája – kívül sokszögű, belül köríves apszisával – akár két régi építkezési korszakról is tanúskodik. A harangtorony arányai, kőből falazott hegyes gúlasisakja a hazai gótika

idején Itáliából érkezett divatról árulkodik.

Történeti adatokkal gyéren szolgálnak forrásaink. Káptalantóti neve feltehetően 1256-ban, bizonyosan 1272 és 1274 között szerepel először írásban a zalavári konvent határjárási levelében, „Thoty” alakban. A régi magyar nyelvben tót névvel a velünk élt szláv – a mai szlovén, szlovák, horvát – fajtájú és nyelvű népeket jelölték, akik közül egy kis csoport lakhatott a honfoglaló magyar Vérbulcsú, más néven Lád nemzetség szállásterületén. Kálhorka, a 955-ben Augsburgnál kivégzett Bulcsú vezér apjának nevét tíz – nagyrészt elpusztult – település viszi a Káli-medencében, amelynek nyugati szegletében két Tóti falu is volt: Alsó- és Felső-tóti. Az utóbbiban állt az 1270-es évek elején említett Szent Márton-plébániatemplom (a község keleti határában lévő Sabar-hegyen a másik Tóti templomának csekély romja szintén látható). Mivel a Vérbulcsúk 997-ben Koppány vezér oldalára álltak, leverésük után István király a korona uralma alá vonta birtokaikat. Tóti kegyura a középkor óta a győri káptalan. 1550-ben a község Káptalantótiként szerepelt összeírásban, már – a szomszédos Csobánc vára körüli török–magyar csatározások következtében – elpusztult faluként. 1714-ben a káptalan tette használhatóvá romos templomát, majd – Bíró Márton püspök jóvoltából – 1765 és 1773 között újjáépítették. Villámsújtott tornyát 1803-ban renoválták, a főoltáron látható három méter magas Szent Márton-képet 1828-ban készítette egy győri festő.

A vulkáni tanúhegyek, szőlőskertek, erdők és legelők övezte falu temploma nagyszerűen illeszkedik a festői tájba.

Ludwig Emil, mno.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD
A trianoni gyaláztatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló